

ROK V OSMI FÁZÍCH, OBRAZECH A TVARECH

Dělení roku na osm fází není jen tak vycucané z prstu. Jeho původ může při troše dobré vůle vystopovat každý. Například naše zeměpisné pásmo zatím stále umožňuje vnímat víc než jen čtyři roční fáze. Osmičetné rozdělení a reagování na specifické zvláštnosti v proměnlivosti přírody bylo ještě koncem 19. století plně používáno zejména na venkově. Bylo lemováno svátky svatých, které vymezovaly jednotlivá období a propojovaly vztah k přírodě, půdě, hospodaření s běžným životem a náboženskými liturgiemi. Může nám být jasné, že na pozadí budou jistě mnohem starší rituály, které v předkřesťanských dobách rozdělovaly rok a pomáhaly našim prapředkům „mluvit“ s bohy, s přírodou, připravovat se na budoucí, využít stávající a poučit se z uplynulého. Jejich přesnější podoba se dochovala např. u svátků slunovratů a rovnodenností.

Na osmičetné členění roku se však podíváme bez spojitosti s nějakou konkrétní spiritualitou a náboženstvím, neboť tak se co nejvíc otevře prostor pro všechny bez rozdílu vyznání. Optikou nám bude astrologie. Její koncepce je postavena na vnímání změn v poměru světla a tmy, na střídání dne a noci. Pozorování noční oblohy, na které září planety a hvězdy, odkazuje k základní dualitě světlo – tma, jež lidi od nepaměti ovlivňovala a stále ovlivňuje. Noční obloha dává vyniknout světelným bodům. Vyjevuje to, co je během dne skryté, co označujeme za vnitřní, neviditelné na první dobrou a přitom trvale přítomné. Denní obloha obrací vnímání do prostoru kolem nás, do vztahů s prostředím a dalšími organismy. Vede naši pozornost k životu, k praxi vedené činem a myšlením.

Ve své koncepci zachycuje astrologie také poměr světla a tmy měnící se během roku. Vypozorování slunovratů a rovnodenností dalo lidskému životu a astrologii základní strukturu, jejíž zásluhou se stala nástrojem orientace člověka ve světě. Můžeme se oprávněně domnívat, že s tím, jak se člověk usadil a rozhodl se věnovat zemědělství, spojil v jazyku astrologie

planetární cykly s děním v přírodě a se zemědělskými činnostmi. Sběrači a lovci, kteří zemědělcům předcházeli, se přirozeně také opírali o pozorování planet, hvězd a o lunární cyklus, který jim byl průvodcem ukazujícím orientaci v čase, v přírodě, v chování a rozmnožování zvířat a rostlin. Byli to ale až zemědělci, kteří proměnili ústní tradici sběračů a lovců do psané podoby, a tak položili základy astrologie jako uceleného oboru lidského bádání. V cyklech planet, v pohybu a pozicích Slunce a Měsíce od východu k západu, ve fázích lunačního cyklu se jim odráželo vše, co se kolem nich dělo.

Pojďme se na osmičtený lunační cyklus podívat zblízka. Vztah Slunce a Měsíce, pozorovaného ze Země, se odráží ve světle dopadajícím na povrch našeho satelitu, v lunaci. Proměna lunace měří tzv. „živý“ čas, čas spojený s bio-kosmickými skutečnostmi, jakými jsou např. dešť, příliv a odliv, plodnost savců, růst rostlin, setí, menstruační cyklus a mnohé další. Rytmus měsíčních fází dokáže převádět na společného jmenovatele nekonečné množství jevů a významů. V lunačním cyklu najdeme prakticky i symbolicky začátek, střed, konec a co víc, i proměnu skrytou v novoluní. Slunce a Měsíc jsou při novoluní v konjunkci, takže nevidíme odrážející se světlo Slunce, ale stačí počkat den a půl a světlo se opět objeví. Tento jev, návrat světla na povrch Měsíce, vnuknul našim prapředkům myšlenku na znovuzrození. Našli v něm odraz reinkarnace, proměny a zmrtvýchvstání. Jev přispěl k vytvoření a uvědomění si mýtu o věčném návratu. Není proto od věci, se nad tímto fenoménem na chvíli zastavit a uvědomit si, co vše pro nás lunační fáze znamenají.

Důležité je, že *všechny lunační fáze můžeme pozorovat*. Možná namítnete: „Jak mohu vidět novoluní? Není právě nov spojen s tím, že Měsíc není vidět?“ Ano, to je pravda. Existuje však vzácný a opakující se moment zvaný zatmění Slunce. Zatmění je vlastně novoluní, které můžeme pozorovat. Dráhy Slunce a Měsíce se v zatmění protnou, tělesa se překryjí přímo před našimi zraky a my spatříme do té doby nepozorovatelný začátek. V okamžiku zatmění vidíme poslední a zároveň první fázi – novoluní. Proto mluvíme o tom, že lunační cyklus je celistvý a všechny jeho fáze se před našimi zraky pravidelně opakují. Z takového poznatku můžeme spolu s filozofem a astrologem Dane Rudhyarem usuzovat: „*Je-li opako-*

vání zabezpečeno, je možná předvídatost!“ Jednoduše proto, že víme, co bude následovat.

V nejistém světě plném změn máme dvě tělesa (Slunce a Měsíc), která nám svým vzájemným vztahem přinášejí jistotu stále se opakujícího cyklu. Na lidech zůstalo, aby si toho všimli a opřeli se o cyklus třeba tím, že na jeho základě vytvořili první kalendáře a začali se orientovat v čase. Lunační cyklus je inspirující „stabilita“ i v současnosti. Jeho zásluhou se ocitáme ve světě „mimesis“ – ve světě nápodoby. Co pozorujeme na obloze, to spojujeme v metafoře, v symbolu, v nápodobě s naším běžným životem a s děním v přírodě. Nejen v přírodě ale i v našich životech vidíme, jak se ženy a muži k sobě přitahují, spojují, aby realizovali své touhy a našli smysl svých přání. Naše vztahy nejsou stále stejné, jsou také cyklické. Rodičovské, rodinné, partnerské i přátelské vztahy se neustále proměňují. Čím dřív na to přijdeme, tím lépe se nám s druhými vychází. Lunační cyklus nám připomíná, že bychom se už měli pobudit z iluze, že jsme odděleni jeden od druhého, od přírody a vesmíru. Jeho cyklus nám stejně jako našim prapředkům říká, že jsme s ním, jeden s druhým a vším kolem bytostně spojeni. Proměny, cykly přírody a vesmíru se v nás neustále odrážejí.

V astrologii vnímáme Slunce jako symbol životní síly, energie, vůle a vědomí, ale je i archetypálním obrazem vztahu k našemu otci. Měsíc vnímáme jako symbol adaptace, přizpůsobení se organismů prostředí, ale je i archetypálním obrazem vztahu k naší matce. Do Slunce se nemůžeme dívat přímo, neboť jeho záře by nás oslepila. Podobně se nedokážeme podívat na život v jeho celistvosti a jednoduše si říct: „Aha, tak tohle je životní síla.“ Život, jeho zdroj, naše životní síla, se vlastně tak trochu brání plnému poznání a nahlédnutí. Svět a život poznáváme z „odrazu“, z pozorování jednotlivostí. Z různých úhlů či fází si skládáme celek. Vidíte, a už nám sem zase vstoupily fáze.

V analogii vlastně vnímáme svět jako světlo proměňující se lunace. Náš zájem něco poznat, prozkoumat, jak dané funguje, je začátkem – novoluním. Proces hledání, jak na to, je podobný dorůstající fázi, kdy se začíná povrch Měsíce zaplňovat světlem. Moment objevení je úplňkem a čas,

kdy se snažíme pochopit, k čemu je vše dobré, dát smysl celému pátrání, odpovídá době ubývající lunace. Vše proto, abychom s novým novem zjistili, že vlastně nic nevíme, neb už začínáme tušit širší souvislosti a opět se musíme znovu rozhodnout objevovat další záhady a tajemství života.

LUNÁRNÍ OSMINY

Rozdělme si tedy lunační cyklus na jednotlivé fáze a podívejme se na ně v jejich symbolickém vyjádření.

První lunační fáze 1/8

novoluní – vynořování, nový začátek

Symbolicky – impulzivní a spontánní jednání, hledání prostoru pro uplatnění a vyjádření tušených záměrů, přání, snů i našich nevědomých možností. Touha a následná snaha zosobnit vlastní postoje v jasné a konkrétní formě. Chvilé, kdy máme sklon přenášet na druhé své touhy, obtíže, obavy, kdy se na svět díváme skrze symboly, které se objevily v našem nitru. *Prakticky* – čas nových začátků, nový tón, výzva, spontánní akce, chuť či touha vydat se vpřed, hledání osobního směru, vzednutí síly, klíčení – nárůst uvnitř semene, síla kořene.

Druhá lunační osmina 2/8

prosazování, nové bojuje se starým

Symbolicky – opíráme se o větší sebedůvěru, chceme se prosadit, udělat dojem, zanechat po sobě stopu. Snažíme se bojovat s minulostí a vymanit se ze starých zvyků a pocitů. Zápasíme s pocitem, že nás minulost, zvyky a návyky válčují a přemáhají, chceme vše jinak a nově. Jsme netrpěliví, ale také náležitě motivovaní jednat.

Prakticky – čas konkrétní akce, mobilizace energie konkrétním směrem, síly překonávající překážky, růst, výživa, netrpělivost, klíčení prvních kořenů a listů.